

Mediataitoselvitys

Otsikko ja ingressi kyselyyn:

SELVITYS SENIORIEN KÄYTTÄMISTÄ MEDIOISTA JA AJANKOHTAISEN TIEDON LÄHTEISTÄ

On tärkeä selvittää, minkälaisen mediatiedon varassa Suomessa asuvat seniorit ovat. Meitä kiinnostaa, mistä seniorit tänä päivänä etsivät ja lukevat uutisensa ja ajankohtaisen tietonsa, mitkä ovat mahdollisia tiedon saannin esteitä ja onko tavoissa ja totumuksissa esimerkiksi alueellisia eroja. Toivomme, että saisimme vastauksia jopa noin 800:lta yli 65-vuotiaalta ihmiseltä, ilman yläikärajaa. Toivomme vastauksia sekä digitaalisia palveluita käyttäviltä että ei-digitaalisia palveluita käyttäviltä senioreilta.

Kyselyn tilaajana on Vanhustyön keskusliiton SeniorSurf-toiminta, joka vahvistaa seniorien digiosallisuutta.

MEDIAN KÄYTTÖ JA SEURAAMINEN

1. Miten usein seuraat seuraavia asioita ja uutisia?
päivittäin, viikoittain, kuukausittain, muutaman kerran vuodessa, en koskaan
 - a. kotimaan ajankohtaiset asiat ja uutiset
 - b. ulkomaiden ajankohtaiset asiat ja uutiset
 - c. oman lähialueen ajankohtaiset asiat ja uutiset
 - d. omiin harrastuksiin liittyvät uutiset
 - e. tapahtumat ja matkailu
 - f. kulttuuri ja taiteet
 - g. urheilu
 - h. talousuutiset
 - i. viihde
 - j. joku muu, mikä?

2. Mistä kanavista seuraat kyseisiä asioita?
 - a. perinteiset printtilehdet
 - b. printtilehtien digiversiot, verkkouutiset ja -sivustot
 - c. internetin hakukoneet
 - d. televisio
 - e. radio
 - f. podcastit
 - g. sosiaalinen media
 - h. yhteisöt ja kerhot
 - i. läheiset ja ystävät
 - j. joku muu, mikä?

3. Millä tavalla seuraat mediaa ja ajankohtaisia uutisia?
 - a. Itsenäisesti
 - b. Saan henkilökohtaista apua (esim. joku muu lukee ääneen uutiset/auttaa digilaitteen käytössä)

- c. Käytän julkisia tai lainattuja aineistoja (esim. lehdet ja digilaitteet kirjastossa tai järjestössä)
- d. jotenkin muuten, miten?

4. Miten helpoksi koet ajankohtaisten asioiden ja uutisten löytämisen?
- a. hyvin helppoa
 - b. melko helppoa
 - c. ei helppoa muttei vaikeatakaan
 - d. melko vaikeaa
 - e. hyvin vaikeaa

Mikäli vastaa ”melko tai hyvin vaikeaa”, niin jatkokysymys 4b.

4b. Miksi koet ajankohtaisten asioiden ja uutisten löytämisen olevan melko tai hyvin vaikeaa?

5. Vaikeuttaako jokin omaa mahdollisuuttasi seurata ajankohtaisia asioita ja uutisia?
- a. ei välineitä asioiden seuraamiseen
 - b. ei osaamista
 - c. avun/opastuksen puute
 - d. yhteydet ovat heikot
 - e. ei ole aikaa seuraamiseen
 - f. ei taloudellista mahdollisuutta
 - g. en koe merkitykselliseksi seurata
 - h. terveyssyyt
 - i. jokin muu, mikä?
 - j. ei esteitä
6. Mikä sinut saisi lisäämään eri medioiden käyttöä?
- a. Jos minulla olisi siihen hyvä syy
 - b. Jos minulla olisi enemmän tarvittavia taitoja
 - c. Jos saisin siihen opastusta ja apua
 - d. Jos minulla olisi tarvittavat laitteet ja yhteydet
 - e. En koe tarvetta lisätä medioiden käyttöä
 - f. Muu, mikä?

OSALLISTUMINEN JA MEDIASISÄLLÖN TUOTTAMINEN

7. Pohdi viimeistä 12 kuukautta: Mitkä seuraavista väitteistä pätevät kohdallasi? (kyllä/en)
- a. Olen osallistunut päätöksentekoon (esim. kunnalliset päätökset, vanhusneuvostot, taloyhtiön asiat)
 - b. Olen osallistunut ajankohtaiseen keskusteluun (esim. mielipidekirjoitukset, somekanavat)
 - c. Olen tehnyt tai allekirjoittanut kansalaisaloitteita
 - d. Olen julkaissut blogia
 - e. Olen julkaissut valokuvia ja videoita
 - f. Olen kirjoittanut esimerkiksi artikkeleita, historiikkeja tai muistelmia
 - g. Mitä muuta?
8. Vaikeuttaako jokin ajankohtaiseen keskusteluun osallistumista? (monivalinta)
- a. ei välineitä osallistumiseen

- b. ei osaamista
- c. avun/opastuksen puute
- d. yhteydet ovat heikot
- e. ei ole aikaa osallistumiseen
- f. ei taloudellista mahdollisuutta
- g. en koe merkitykselliseksi osallistua
- h. terveyssyyt
- i. jokin muu, mikä?
- j. ei esteitä

9. Mikä sinut saisi itse tuottamaan sisältöä mediaan entistä enemmän?
- a. Jos kokisin sillä olevan merkitystä
 - b. Jos minulla olisi enemmän tarvittavia taitoja
 - c. Jos saisin siihen opastusta ja apua
 - d. Jos minulla olisi tarvittavat laitteet ja yhteydet
 - e. En koe tarvetta lisätä osallistumista
 - f. Muu, mikä?

TIEDON LUOTETTAVUUDEN ARVIOINTI

10. Miten helppoa sinun on mielestäsi tunnistaa valheellinen tieto tai valeutinen (Valeutinen on harhautustarkoituksessa tehty uutissisältö, joka ei oikeasti ole totta. Valeutinen on yksi huijausten lajeista)
- a. hyvin helppoa
 - b. melko helppoa
 - c. melko vaikeaa
 - d. hyvin vaikeaa
 - e. En ole ikinä kuullutkaan valeutisista.
11. Millä keinoilla tunnistat itse valheellista tietoa tai valeutisia? (AVOIN)
12. Huolettaako sinua jokin tiedon luotettavuuden arvioinnissa?
- a. Kyllä, mikä?
 - b. Ei
13. Mitkä olisivat keinoja, joilla haluaisit lisätä mediataitojasi yleensä?
- a. Käytännön kautta, itse kokeillen
 - b. Itseopiskelumateriaalin, esim. videon tms. avulla
 - c. Toisen kanssa keskustellen
 - d. Ryhmässä tai kerhossa
 - e. Luennolla tai kurssilla
 - f. Jokin muu keino, mikä?
 - g. En ole kiinnostunut uusien taitojen opiskelusta

14. Vapaa sana, jäikö jotain kertomatta? (AVOIN)

TAUSTAKYSYMYKSET

- 1. ikä
- 2. sukupuoli

- a. Nainen
 - b. Mies
 - c. Muunsukupuolinen
3. äidinkieli
- a. suomi
 - b. ruotsi
 - c. englanti
 - d. joku muu, mikä
4. asuinalue (maakunta)
5. ylin suoritettu koulutustausta
- a. enintään peruskoulun ala-aste / kansakoulu
 - b. enintään peruskoulun ylä-aste / keskikoulu
 - c. lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto
 - d. alempi korkeakoulututkinto
 - e. ylempi korkeakoulututkinto
 - f. tutkijakoulutusaste